

International Fund for Animal Welfare

dierencoalitie

Samenwerkende
Dierenwelzijnsorganisaties
Nederland

Vaste Kamercommissie Economische Zaken Algemeen Overleg Natuur en Biodiversiteit op 28 mei 2015

Hierbij biedt de Dierencoalitie, in het bijzonder haar leden Stichting AAP en IFAW, u een brief aan ter voorbereiding van het Algemeen Overleg Natuur en Biodiversiteit (Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken op 28 mei 2015). De brief gaat achtereenvolgens in op de volgende agendapunten:

- Wildlife crime
- Illegale handel in Berberapen van Marokko/Algerije naar Europa
- Invasieve uitheemse soorten en de wasbeerhond
- WTO-geschil over EU verbod op import zeehondenproducten

Wildlife crime in Afrika en Azië

Het IFAW verwelkomt de toezegging van Staatssecretaris Dijkema om één miljoen Euro en expertise vrij te maken voor de strijd tegen wildlife crime in Afrika en Azië. De persoonlijke inzet van de Staatssecretaris op dit dossier overstijgt die van vele van haar Europese ambtgenoten. Daarnaast is bij de vaststelling van de begrotingsstaat 2015 van Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking, dankzij een aangenomen amendement van de Kamerleden Smaling & Leegte, twee miljoen geormerkt voor het bestrijden van wildlife crime.

Dit zijn goede ontwikkelingen, maar meer is nodig. De schaal en maatschappelijke impact van de huidige wildlife crisis schreeuwen om middelen en inzet. In de bijlage van deze brief meer hierover. Op Europees niveau moeten de handen ineen worden geslagen. De Europese Commissie heeft daarom, op 12 mei jl., aangekondigd te gaan schrijven aan een concept *Europees cross-departementaal actieplan voor wildlife crime*. Andere grensoverschrijdende zware vormen van criminaliteit, zoals drugshandel, mensenhandel en terrorisme, hebben reeds een Europees actieplan. Hierdoor is de politieke steun voor deze problemen enorm toegenomen. De complexiteit van wildlife crime overstijgt het mandaat van de DG milieu, net als dat het probleem in Nederland het ministerie van Economische Zaken overstijgt. In Brussel zullen Ontwikkelingssamenwerking, Justitie, Handel en andere DG's betrokken worden bij een plan van aanpak.

Het wildlife crime actieplan is toegevoegd aan de prioriteiten van het werkprogramma van de EU-Commissie voor 2015. De EU-lidstaten moeten het actieplan vervolgens amenderen en goedkeuren (EU-Raadsbesluit). De behandeling en besluitvorming daarvan zal plaatsvinden tijdens het Nederlands voorzitterschap van de EU-Raad. **Steun en sterk leiderschap van Nederland zijn dus van groot belang. Wij verzoeken u daarom uw steun voor het EU wildlife crime actieplan uit te spreken.**

Illegale handel in Berberapen

Sinds begin dit jaar is er een constante invoer van Berberapen bij Stichting AAP. De dieren zijn afkomstig uit verschillende Europese landen. Veel van hen zijn erg jong en afkomstig van wilde populaties in Marokko en Algerije. Ondanks verscherpte grenscontroles gaat de illegale handel in deze bedreigde diersoort onverminderd door. De dieren stranden in Europa en kunnen niet terug. Een belangrijke stap om dit tegen te gaan en de Berberaap maximale bescherming te geven, is 'uplisting' van de berberaap naar CITES bijlage 1 bij de volgende CITES Conferentie (Zuid-Afrika in 2016). AAP heeft hiervoor ook informatie aangeleverd bij de EU Commissie en een aantal EU-lidstaten, waaronder Nederland. Momenteel staat de Berberaap op CITES bijlage 2. Een voorstel voor "uplisting" moet worden ingediend door Marokko en/of Algerije. Aanmoediging of druk hiertoe door de Europese Commissie zal helpen. ***Wij verzoeken u daarom de Staatssecretaris te vragen de Commissie hiertoe te bewegen.***

Invasieve Uitheemse Soorten – de wasbeerhond

De verspreiding van de wasbeerhond in Nederland is alleen al op basis van dieren uit wilde populaties uit Nederland en Duitsland onvermijdelijk. Dit is een droeve omstandigheid, die ons ook een waardevolle les leert: invasiviteit moet een leidend criterium zijn bij de beoordeling of een soort particulier gehouden mag worden.

Op 1 januari jl. is de Europese invasieve exotenrichtlijn¹ in werking getreden. Daarin is het loslaten en ontsnappen van exoten die als gezelschaps- en hobbydieren worden gehouden, zoals bij de wasbeerhond, dan ook een erkende belangrijke factor. Tegelijkertijd is het Ministerie van Economische Zaken hard bezig met wettelijke regulering van bezit van diersoorten als gezelschapsdier d.m.v. de "Positieflijst" of "Huisdierenlijst". Daarin wordt invasiviteit echter *niet* meegenomen in de beoordeling.

Het kan daardoor gaan voorkomen dat een soort wel toegestaan wordt op de Positieflijst, maar een paar maanden later wordt verboden door de Europese exotenrichtlijn, doordat de soort op de Lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten terecht komt, of op de Nederland-specifieke lijst. Dit leidt tot juridische onzekerheid en kan mogelijk leiden tot schadeclaims. Een integrale benadering waarin de criteria van de Positieflijst en de Europese exotenrichtlijn worden gecombineerd, geeft daarentegen duidelijkheid, beperkt de lastendruk en minimaliseert de beheerskosten voor de overheid.

Wij verzoeken u daarom voor een integrale benadering te kiezen en invasiviteit op te nemen in de criteria van de Positieflijst.

Het EU zeehondenhandelsverbod Verordening 1007/2009:

Wij vragen uw steun voor de wijzigingen die de Europese Commissie heeft voorgesteld voor de Verordening 1007/2009 op de handel in zeehondenproducten. Doel van deze wijzigingen is de verordening in overeenstemming te brengen met WTO-regels. Het IFAW is van mening dat de door de Commissie voorgestelde wijzigingen voldoen aan de technische en wettelijke aanpassingen die nodig zijn ervoor te zorgen dat de implementatie van het EU handelsverbod niet langer de WTO regels overtreedt. Ook na deze wijzigingen kunnen de Canadese en Groenlandse inheemse volkeren (Inuit) gebruik blijven maken van de "Inuit-uitzondering" in de wet. Tegelijkertijd blijft de verordening een legitiem middel ter bescherming van dierenwelzijn en morele overtuigingen in de EU.

De volgende overwegingen zijn van belang:

- De EU heeft een handelsverbod op de commerciële zeehondenproducten afgekondigd op basis van morele bezorgdheid over de inhumane commerciële jacht op zeehonden. Het handelsverbod volgde op nationale wetgeving in verschillende lidstaten, waaronder Nederland, en had brede steun onder Raad, Commissie en Parlement (550 MEPs voor, 49 tegen)
- Rechtszaken bij het Europese Hof van Justitie en de WTO hebben de EU wetgeving gehandhaafd. WTO oordeelde dat de zogenaamde MRM (marine resources management) uitzondering een discriminerende werking heeft en dat de Inuit-uitzondering mogelijk een maas in de wet kan zijn voor commerciële handel. Tevens was bij de Inuit-uitzondering het dierenwelzijnsaspect niet opgenomen.
- De Commissie heeft herzieningen van de regelgeving voorgesteld om de verordening met WTO in overeenstemming te brengen - het verwijderen van de MRM uitzondering, het verduidelijken van de Inuit-uitzondering om grootschalige commerciële handel tegen te gaan en daarnaast een verwijzing naar het welzijn van dieren toe te voegen.
- N.B: Nadat de regelgeving was aangenomen in Brussel hebben verschillende landen (Canada, Finland, Estland, Denemarken) om politieke redenen de procedures voor implementatie (zoals het aanwijzen van bevoegde instanties) vertraagd om rechtszaken af te wachten en hopen dat verordening zou worden terug getrokken (bijvoorbeeld: instantie in Groenland pas ingesteld in 2013).
- Met de voorgestelde wijzigingen van de Commissie en een correcte uitvoering van de EU wetgeving zullen Inuit-producten van traditionele jachten worden toegestaan op de EU markt.

Bijlage: de schaal en impact van wildlife crime anno 2015

Stroperij en illegale handel in (producten van) wilde dieren en planten zijn niet alleen een groot biodiversiteit- en milieuprobleem met serieuze gevolgen voor bedreigde soorten en de stabiliteit van ecosystemen, het is in grote delen van de wereld ook een bedreiging voor economische ontwikkeling. En het is een sterk toenemende bedreiging voor nationale, regionale en wereldwijde veiligheid en stabiliteit.

Voor de georganiseerde misdaad is stroperij en illegale handel in wildlife erg aantrekkelijk: de risico's zijn klein, de winsten enorm en de straffen laag. De return of investment van high-value wildlife producten loopt op tot meer dan duizend procent. Wereldwijd gaat naar schatting 19 miljard Dollar om in wildlife crime. Als we daar illegale houthandel en illegale visserij aan toevoegen dat ligt dit getal tussen de 48 en 153 miljard Dollar. In China is de vraag naar ivoor hoger dan ooit. Het aantal illegaal gedode olifanten is in 10 jaar tijd verdubbeld tot meer dan 25.000 per jaar. Populaties olifanten in grote delen van Afrika staan door illegale jacht op de rand van uitsterven. Neushoornhoorn levert per kilo meer op dan goud of cocaïne. In 7 jaar tijd is het aantal gedode neushoorns opgelopen van 13 in 2007 tot over de 1000 vorig jaar. Stropers zijn voor 78% verantwoordelijk voor de sterfte onder Sumatraanse tijgers. Naast deze iconische soorten wordt ook het voortbestaan van minder bekende soorten ernstig bedreigd: schubdieren, Saiga antilopen, sneeuwluipaarden, Aziatische zwarte beren, hamerhaaien, en tal van primaten, reptielen, vogels en amfibieën worden op grote schaal gestroopt, illegaal verhandeld en geconsumeerd.

Volgens de UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) is het probleem vooral nijpend in ontwikkelingslanden. Overheden in die landen beschikken veelal over onvoldoende middelen en capaciteit om het gebruik van natuurlijke rijkdommen in eigen land te controleren en te reguleren.

Terwijl die rijkdommen economische groei zouden moeten bevorderen, leidt een gebrekkig beheer al snel tot wanbestuur, corruptie en gewelddadige confrontaties.ⁱⁱ

Volgens CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) worden stropers in alle regio's van Afrika steeds actiever. Wildlife criminelen vormen een ernstige bedreiging voor de veiligheid, politieke stabiliteit, economie, natuurlijke rijkdommen en het cultureel erfgoed van veel landen. Tegen deze dreiging zijn de instanties belast met het toezicht op natuur- en milieuwetgeving alleen niet opgewassen, en een enkel land of regio heeft daarvoor ook te weinig capaciteit. In Bouba N'Djida National Park, in noordelijk Kameroen, zouden in februari 2012 bij één aanval maar liefst 450 olifanten door rebellengroeperingen uit Tsjaad en Soedan zijn gedood. Het ivoor dat de stropers hiermee bemachtigden is vermoedelijk verkocht of geruild tegen wapens en munitie die bij conflicten in buurlanden worden ingezetⁱⁱⁱ. Dit is slechts één voorbeeld van de vele grote incidenten die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden op het Afrikaanse continent. Het UNODC-rapport 'Plundering Mother Nature – wildlife, forests and the effects of organised crime' meldt dat milieucriminaliteit een nadelig effect heeft op toerisme, dat in veel landen in Afrika en Zuidoost-Azië een belangrijke pilaar van de economie vormt. Dit is vooral het gevolg van de uitputting van natuurlijke rijkdommen en het geweld dat met illegale activiteiten als stroperij samenhangt. Minder toeristen en meer schade aan natuur en milieu hebben uiteindelijk tot gevolg dat de bevolking in het betreffende gebied niet meer in het eigen levensonderhoud kan voorzien^{iv}.

Toerisme is een belangrijke driver voor handel en duurzame ontwikkeling. Natuur, wildlife en nationale parken zijn volgens de sector de belangrijkste pijler voor toerisme in en naar Afrika. 96% van de tour operators naar Afrika bieden wildlife safari's aan. 80% van de inkomsten van tour operators die reizen naar Afrika organiseren komt voort uit wildlife safari's. En dit percentage neemt jaarlijks toe. Toerisme in Afrika zorgt voor een diversifiëring van nationale economieën, en wordt ontwikkeld in afgelegen gebieden waar mensen weinig economische kansen hebben. Toerisme is een arbeidsintensieve industrie. Stakeholders geven aan dat stroperij een serieus probleem is met negatieve impact op de duurzaamheid en groei van de sector^v.

Wildlife crime neemt in het rijtje van wereldwijde illegale activiteiten de vierde plek in, na drugshandel, mensenhandel en vervalsing. Toch gaat er relatief weinig politieke aandacht uit naar het probleem. De afgelopen jaren is de aandacht in ontwikkelde landen en internationaal weliswaar toegenomen, getuigen de vele bijeenkomsten, uitspraken, verklaringen en actieplannen in de Verenigde Staten, de Europese Unie, Frankrijk het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en in VN-verband, maar een effectieve strijd tegen wildlife crime vraagt om veel meer middelen, inzet en aandacht dan op dit moment beschikbaar is. En de tijd dringt, diersoorten als olifanten, neushoorns, tijgers, haaien, mensapen en ook duizenden minder iconische soorten worden momenteel op industriële schaal gestroopt en geconsumeerd.

---

i EU Reg. 1143/2014, "Verordening betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten"

ii http://www.unodc.org/documents/toc/factsheets/TOC12_fs_environment_EN_HIRES.pdf

iii http://www.cites.org/eng/news/pr/2013/2013_elephant_dzanga_sanga.php

iv <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2012/September/plundering-mother-nature-wildlife-forests-and-the-effects-of-organized-crime.html>

v <http://media.unwto.org/press-release/2015-03-03/tourism-development-africa-challenged-wildlife-crime>